

Majanduslangus tabas eestlast ootamatult

Sotsialistlikule põllumajandusele saabusid kevad, suvi, sügis ja talv omal ajal alati ootamatult. Ja tundub, et enamikule eestlastest saabus käesolev majanduslangus, et mitte öelda kriis, täiesti ootamatult. Ning seda vaatamata 1997–1998 aasta kogemustele, mis küll ei olnud ka meie süü, vaid tingitud eelkõige Kagu-Aasia finantskriisist ja sellele järgnenud Venemaa kriisist. Hea oli tollal see, et mõlemad kriisid puudutasid majanduse erinevaid sektoreid: esimene finants- ja teine reaalmajandust. Seega kehtis põhimõte, et koera saba maha raiumine kaks korda on vähem valus.

Hea aspekt oli, et sajandilõpu majanduslanguse ajal polnud eestlaste võlakooormus veel kuigi kõrge. Aastal 1998 moodustas majapidamiste koguvõlg sise-majanduse kogutoodanguga võrreldes 10 protsenti ja kasutatava tuluga võrreldes vaid 6 protsenti. Toona likvideerus küll kodumaine pangandus — suures ähmis müüsid eestlastest omanikud pangad skandinaavlastele maha. Sündmust ennast võib muidugi mitmetipidi kommenteerida. Mõned väidavad, et praegune langus ja finantskriis ongi kasuahnete välismaiste pankade (Rootsi, Taani, Soome) tekitatud, kes oligopoolsel turul surusid laenu kaela ka nendele, kellest tavaolukorras pangad kaugele hoiavad. Eks oligopoolsel (pangandus)turul võidab hinnasõja puhkedes ikka tarbija. Ent, kes pärast naerab, naerab paremini.

Ühtlasi väljus 1997.–1998. aasta kriis Eesti pangandus turujõudude meelevallast. Raha hinda, intressi ei määranud enam nõudmine ja pakkumine turul, vaid Rootsi pensionäride säästmiskaldumus ja Stockholmi mõne kõrghoone kabinetivaikus langetatud otsused. See aitas kindlasti üle kuumendada nii laenu- kui ka kinnisvaraturgu. Suurele osale eestlastest osutus võimalikuks see, mis keskmise eurooplase jaoks vaid unistus oli — kinnisvara omandamine. Läbi erastamisprotsessi ja kinnisvarabuumi saab keskmine eestlane end tänasel päeval omanikuks pidada ja ei pea elu lõpuni üürnik olema. Iseasi, kas ühe sellise linnast välja põllu peale ehitatud karpimaja omanik olla on ikka väga uhke tunne. Laenu- ja liisinguportfell kasvas veel kaks aastat tagasi 50 protsenti aastas.

Lõpptulemus oli, et majapidamiste laenukoormus oli võrreldes 1998. aastaga kasvanud üle seitsme korra. Tüüpiline eestlane on täna 25–30 aastase pangalaenu ja liisitud auto omanik, mis

keskmiselt sööb ära 40 protsenti saadavatest tuludest. Sellises keskkonnas on aga palga vähenemine (näiteks osalisele töötajale minekuga) või hoopis töötuks jäämine katastroofiliste tagajärgedega. Tööpuuduse määr langeb vahepeal peaaegu 4 protsendile. Igaüks, kel kaine hetk oli ja kel haamrivars käes püsis, sai ehitusobjektile tööd. Nüüd on tööpuuduse määr 7 protsenti ja paljud ennustavad kahekohalist näitajat lähitulevikus.

Eriti halb oli see, et palk kasvas kiiremini kui tootlikkus. Aastatel 2002–2005 oli kummagi kasv tasakaalus — 7 ja 8 protsendi vahel. Ent siis läks asi käest ära: 2006. aastal kasvas reaalpalk keskmiselt 12 protsenti ja tootlikkus 4,3 protsenti, 2007. aasta näitajad olid vastavalt 10,5 ja

6,1 protsenti. Igasugune loogika ütleb, et selline tendents ei saa üheski riigis kaua kesta. Majanduslangused on juba selleks head, et lollid eraldatakse vähem lollidest. Headel aegadel, kui raha on palju, loksud see sageli valedesse kohtadesse. Ei pea olema eriti tark, et sul hästi läheks, kui palk kasvab 15 protsenti ja majandus 10 protsenti aastas. Liisitud Hummeriga tuunitud blondiin käevangus isandaid olid Tallinna ööklubid täis. Käesolev langus ongi selleks hea, et lasta auru välja palga- ja kasumikasvuootustest ning kinnisvarahindadest. Ükski pidu ei saa kesta lõpmatuseni. Kes kunagi on proovinud kaks-kolm päeva järjest pidu panna, teab, et peavalu on garanteeritud.

Ühte tuleb siiski rõhutada. Kui

erasektor prassib, siis on karistus vahetu ja üsna kiire tulema. Ent kui valitsus prassib koos erasektoriga, siis on see kurjast. Valitsuste kõige üldisem majanduspoliitiline roll on majanduse stabiliseerimine. See tähendab, et tsükli tõusufaasi alguses, hiljemalt 2004. aastal oleks Eesti Vabariigi valitsus pidanud hakkama majandust maha jahutama. Selge on, et olles väike avatud majandusega riik ja omades fikseeritud kurssi, on valitsuse ja keskpanga võimalused selleks tagasihoidlikud. Eesti Panga süü on, et ta piisavalt valjult ei manitsenud panku ja erasektorit laenu võtmast. Eesti valitsuse süü on, et ta kasvatas oma kulutusi reaalsest majanduskasvust veelgi kiiremini. 2007. aasta sügisel, tehes eelarvet 2008. aastaks, kirjutati valitsuse kulude kasvaks 22 protsenti.

Stabilisatsioonipoliitika teine pool on, et majanduse maha jahtudes peab hakkama valitsus seda kohehelt turgutama. Selle asemel, et reservist või laenu abil saadud summadega täiendada riigipoolsete investeeringutega majandust elavdada, hakati meil tõsiselt rääkima vajadusest valitsuse kulud kärpida ja makse tõsta. Suhteliselt sujuvalt läks läbi lubatud tulumaksualanduse peatamine ühe protsendipunkti võrra, mis juba iseenesest on negatiivne signaal ettevõtjatele, kuna sellega oldi arvestatud. Samal ajal olulist lisaraha andev pensionitõusude edasilükkamine pole isegi tõsise arutelu objektiks kujunenud. Ju on Eesti jõudnud selliste Euroopa riikide sekka, kus vaatamata kiiresti halvenevale demograafilisele olukorrale ja komplitseeruvale tööturule ei lähe ükski pensionäride heaolu kärpiv seaduseelnõu enam parlamendis läbi, kuna suur osa valijaskonnast juba ongi pensionärid.

Kokkuvõtteks. Majanduslangused on paratamatud, aga sageli ootamatud. Eesti elab praegu üle oma esimest tõelist tsüklilist langust. Kogemused puuduvad ja seetõttu on paanikas nii tarbijad, investorid kui ka valitsus. Keegi ei tea, kuidas peaks käituma, ja kõik seisavad kui paljulapselise pere liikmed ümber mahakukkunud moosipurgi ja põrnitsevad kahtlustavalt üksteist. Hetkeolukorda ei leevenda ka see, et vähemalt osaliselt on langus jällegi imporditud. Aga üks inimene õpib kogu elu. Järgmine kord oleme targemad. Kui jumal annab.

Tartu, jaanuar 2009
Andres Arrak

Mainori Kõrgkool
Vaba Ühiskonna Instituut
rahandusministeeriumi nõukoda

Joonistas: Kaja Pöder

1
Majanduslangus tabas eestlast ootamatult

2
Toimetaja veerg
EÜSLi Esinduskogu koosolek

3
EÜSLi eeldatavad väljaminekud 2009. aastal

ESTO 2009 uudised

Ajalooline kirjakast Raekoja platsil

Lühidalt

4
Emakeelepäev Hamburgis

Jõulupidu Karlsruhe

Jõulupidu Hamburgis

Müncheni eestlaste jõulupidu

5
Eesti tants

Hamburgi Eesti Kooli ja HEA Seltsi jõulupidu

6
Minister Urve Palo külastas Stockholmi eestlasi

Loodus ja inimene — 15 aastat Soomaa rahvusparki moodustamisest

7
Dirigent Mihkel Kütson jagab end Saksamaa ja Eesti vahel

Mälestame Salme Tillmannsi

Majandusnurk

8
Pilke ette

Lapsesuu ei valeta...

Teated

Kuulutused

Viimane veerg

Toimetaja veerg

Uus aasta algab tavaliselt uue hooga, ent samas jätkuvad tihtipeale lõppenud aastal alanud vanad suunad uuelgi aastal. Eesti, nagu suurem osa arenenud maailmast, seisab endiselt silmitsi 2008. aastal alanud majanduslangusega, milles leevendust ei ole niipea loota. Eesti kui viimase 15 aasta jooksul eduloo läbi teinud noor Euroopa riik on hädas — ettevõtete pankrotid, töötus (lõppenud aasta detsembri lõpuks oli töötuid registreeritud kaks korda enam kui 2007. aasta samal ajal), kehv maksulaekumine, vähenenud töötasud ja osalised töötajad. Inimesed on kaotanud enesekindluse — kindlustunde, et nad ei võbele toimetuleku piiril, kindlustunde, et nad jõuavad ka kahe kuu pärast oma laene ja liisinguid maksta, kindlustunde, et nende armastusega punutud kodu kuulub ka aasta pärast neile, mitte pangale.

Kuid majanduslangusel on ka omad plussid, mõned neist on silmaga nähtavad ja käega katsutavad, teised rohkem tunnetuslikku laadi. Eelmisel aastal hoogsalt jätkunud hinnaralli, mis jättis sageli mulje, et kaupmeestel on hindade seadmisel ülemiseks piiriks taevast, on praeguseks pidurdunud, kuna nõudlus on väike — inimestel pole enam raha ninni-nänni kokku ajamiseks. Selles üleüldises hädas võib märgata, et ka inimesed on muutunud teistsugusteks, ja üllatus, üllatus — paremaks. Mõni näide. Asutustes, kus on töötajate arvu vähendatud, hoiavad inimesed rohkem kokku kui varem, hinnatakse seda, et on võimalus tööd teha ja selle eest tasu saada, ja vaadatakse igapäevaselt ka rohkem iseenda sisse. Vingumist ja hädaldamist on vähem, hoolimist rohkem, kaastunnet on rohkem, teiste käekäigule kaasaalamist on rohkem, ükskõiksus ja passiivsus on kadumas. Ka perekondades ei teata, kes võib peres järgmisena ilma sissetulekuta jääda — eksisteerimise nimel jääb ütlemata ehk nii mõnigi vihahoos üle huulte libisema kippuv halb sõna. Hukkamõistu on vähem — pole enam nii, et igaiüks on oma õnne sepp, nagu sai veel pool aastat tagasi prügikonteineris taarat otsivale hukkamõistvalt öelda.

„Keerulised ajad avavad meile uusi võimalusi,“ võiks lõpetuseks tsiteerida president Toomas Hendrik Ilvese 2009. kui innovatsioonistaava avamisel öeldud sõnu.

Karin Aanja

EÜSLi Esinduskogu koosolek

Vana ja uus Esinduskogu

Pildil vasakult: Mare Rakkema, Merike Miländer, Karin Ladva-Zoller, Meeli Bagger, Gina Bauer, Tiina Kälissaar, Riina Leminsky, Andres Vainumäe, Maie Kisis-Vainumäe, raamatupidaja Heinrich Braun, Richo Zieminski, Maarika Remmert, Sulo Rosenthal, Raimond Leitaru

Foto: Sulo Rosenthal

Esinduskogu korraline koosolek toimus laupäeval, 22. novembril Hamburgis hotellis „Alte Wache“. Kohal olid kõik vana ja uue Esinduskogu liikmed. Külalistena viibisid koosolekul EÜSLi raamatupidaja Heinrich Braun ja ajakirjanik Vaado Sarapuu Torontost. Arutlusel olev päevakord oli nagu alati pikk ja tulised mõttevahetused kestsid tubli tööpäeva.

Alljärgnevalt kokkuvõtlikult räägitust ja otsustatust:

- 2007. aasta Esinduskogu koosoleku protokoll, mille luges ette Maie Kisis-Vainumäe, võeti vastu koos kahe parandusega 11 poolt- ja ühe vastuhäälega.
- EÜSLi 2007. aasta tegevusaruanne, mille luges ette Meeli Bagger, võeti ühehäälselt vastu.
- EÜSLi juhatuse 2007. aasta tegevusaruanne, mille luges ette Meeli Bagger, võeti koos Raimond Leitaru kolme täiendusettepanekuga, mis puudutasid tegemata jäänud ülesandeid, vastu ühehäälselt.
- Sulo Rosenthal, kes esindas revisjonikomisjoni, rääkis 2005., 2006. ja 2007. aasta kassaaruannete ja nende juurde kuuluvate kviitungite kontrollimisest. Aruanded on põhjalikud, väga ülevaatlikult ning korralikult koostatud, raamatupidamislikud sissekanded on korrektselt tehtud. Revisjonikomisjon kiitis nimetatud kolme aasta kassaaruanded heaks.
- Hamburgi maksuamet ei ole ikka veel oma seisukohta EÜSLi kui mittetulundusliku ühingu osas avaldanud. Neilt on tulnud vaid täiendavad järelepärimised EÜSLi Projektkoori, Hamburgi Eesti Kooli ja HEA Seltsi tegevuse kohta ja rahade kasutamise kohta nendes allorganisatsioonides.
- EÜSLi Berliini majaga seoses andis selgitusi Richo Zieminski: aastaid on maja juures vaid hädavajalikke parandustöid tehtud. On ülim aeg midagi ette võtta, sest fassaadidelt kukub krohv tükkidena ära, mis on möödakäijatele eluohtlik, vanad vannitoad oleks vaja kiiremas korras remontida jne. Uuel valitud Esinduskogul ja ka uuel juhatusel on vaja kiiremas korras läbi arutada, milliseid tähtsaid investeeringuid teha.
- Seltsi ajalehega Eesti Rada seonduvast andis ülevaate Maie Kisis-Vainumäe. Lugejaküsitlusest selgunud hinnangute alusel võib öelda, et lugejaskond on lehega rahul. Lehe tellijate arv püsib stabiilsena.
- Hamburgi Eesti Kooli tööst rääkis kooli juhataja Tiina Kälissaar. 2007. aastal läks kooli õpilaste arv veidi väiksemaks, ulatudes 23 õpilasele. Koolipäevi oli I poolaastal kümme ja II poolaastal kaheksa. Kool toimub kaks korda kuus laupäeviti. Lisaks EÜSLi rahalisele toetusele toetas kooli tegevust 1260 euroga ka ÜEKN.
- Müncheneri Eesti Kooli loomisloost rääkis Karin Ladva-Zoller. Paar aastat tegutsenud mängugrupi projekti ideest kasvas välja Eesti Kool Münchenis, mis alustas tööd 22. septembril 2007. Õppetöö toimus õppeaasta jooksul 19 korda, kooli oli registreeritud 18 last. Koolipäev maksab 25 eurot. Müncheni koolil pole probleeme õppematerjalidega, neid on Eestist küllaldaselt tasuta saadud. Kooli õpilased osalevad ka Miksikese õppeprogrammis internetis.
- HEA Seltsi 2007. aasta tegemistest rääkis Riina Leminsky. Paljude ürituste hulgast tõi ta esile juba traditsiooniks saanud emakeelepäeva läbiviimise ning alati väga hästi külastatud Eesti ansambli „Lehmakommionud“ kontserdi. Toimub väga tihe koostöö Hamburgi Eesti Kooliga.

- EÜSLi Projektkoori tegevusest rääkis Mare Rakkema. Korraldati kolm mitmepäevast laulu- laagrit Saksamaal ja Eestis ning anti viis kontserti Saksamaal, Eestis ja Inglismaal, osaleti ka Göteborgis ESTIVALI laulupeol. Projektkoori nimekirjas on 49 lauljat.
- EÜSLi uue juhatuse ning komisjonide valimine. Koosolek otsustas juhatuse valimised läbi viia salajase hääletuse teel, selle poolt oli 11 ja vastu üks. Ühehäälselt valiti hääletugejateks Riina Leminsky ja Andres Vainumäe. Tehti ka kindlaks, et kohal on 12 hääleõiguslikku Esinduskogu liiget.
- Valimiste tulemusel kuuluvad uude juhatuse koosseisu: esimees — Maie Kisis-Vainumäe, abiesimees — Meeli Bagger, 2. asetäitja Mare — Rakkema, laekur — Maarika Remmert, sekretär — Merike Miländer. Uude revisjonikomisjoni valiti ühehäälselt Sulo Rosenthal, Gina Bauer ja Andres Vainumäe. Ühehäälselt valiti stipendiumikomisjoni Maie Kisis-Vainumäe, Tiina Kälissaar ja Karin Ladva-Zoller. Maie Kisis-Vainumäe tänas vana juhatust tehtud töö eest ja toonitas eriti Richo Zieminski panust seltsi tegevuse laienemisel ja stabiliseerimisel viimase kaheksa aasta jooksul. Maarika Remmert märkis ära R. Zieminski suurt kompetentsi Berliini maja asjus ning tegi ettepaneku, et R. Zieminski koostöös S. Rosenthaliga ka edaspidi Berliini majaga tegeleksid.
- EÜSLi 2009. aasta eeldatavate väljaminekute arutamine ja kinnitamine. Arutati ja otsustati Annabergis toimuvate EÜSLi suuremate ürituste toimumise üle aastal 2009: Seenioreid päevad toimuvad, kuigi ühe päeva võrra lühemalt: 25.–29.05.09, organiseerijaks on Maie Kisis-Vainumäe. Otsustati, et Lastepäevad koos Koroon- ja Jakkolturniiriga viiakse läbi 27.–29.03.2009. Kultuuripäevad otsustati 2009. aastal erandkorras ära jätta, kuna toimub ESTO 2009 ja üldlaulupidu Eestis. Otsustati pidada EÜSLi Esinduskogu sügisene korraline koosolek 13.–15.11.09 Annabergis. Vaadati läbi allorganisatsioonide ja üksikute projektide jaoks laekunud avaldused. Pärast pikka arutelu kinnitati ühehäälselt EÜSLi 2009. aasta eeldatavate väljaminekute projekt koondsummas 54 100 € (vt järgmist lehekülge).
- EÜSLi liikmeskonnast ja nimekirjast rääkis Meeli Bagger. Aastal 2007 võeti vastu 29 uut liiget, aasta lõpuks kuulus liikmeskonda 418 isikut. Liikmete nimekirja aktualiseerimine toimub pidevalt.
- ESTO 2009 organiseerimise hetkeseisu tutvustasid Maie Kisis-Vainumäe ja Meeli Bagger. Delegaadid tegid rea ettepanekuid ja pakkusid oma abi nii ettevalmistustööde ajal kui ka juunis 2009 Münsteris. Ühehäälselt kinnitati eelpool otsustatud, et EÜSL toetab ESTO 10 000 euroga.

Meeli Bagger

EESTI RADA

Eesti Rada
Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis häälekandja
Vanim väliseesti väljaanne
Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur: Karin Aanja
Tellimine/Abonnement: Aastatellimus 25 EUR
Euroopas 28 EUR
Vastutav toimetaja Saksamaal/ Verantwortlicher Redakteur Deutschland: Maie Kisis-Vainumäe
Tudengitele 15 EUR

Kaastöötaja/Mitarbeiter: Meeli Bagger
Eesti Raja konto: Estnische Volksgemeinschaft in der BRD
EESTI RADA Deutsche Bank, Hamburg BLZ: 20070024
Konto nr 440011504
IBAN: DE64200700240440011504
BIC/SWIFT: DEUTDEDBHAM

Toimetus Saksamaal/ Redaktion Deutschland: EESTI RADA
Maie Kisis-Vainumäe
In der Gracht 10
D-51105 Köln
tel: 0221/83 47 03
faks: 0221/830 31 03
e-mail: EestiRada@yahoo.de
Kuulutused, reklaam/ Anzeigen, Reklame: 1,00 EUR/cm²
alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²
alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²
alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²
üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Toimetus Eestis/ Redaktion Estland: Karin Aanja
Raua 24-42, 10152 Tallinn
tel: (+372)53 929 684
Küljendaja: Kaja Pöder, Tallinn
Trükikoda: Bookmill, Tartu
Leinakuulutused: Kahe veeru laiselt: 1 cm kahel veerul – 5 EUR
Toimetus jätab endale õiguse toimetada ja lühendada kaastöid ning kirju nende selguse huvides. Avaldatud artiklite sisu eest vastutavad allakirjutanud.

EÜSLi eeldatavad väljaminekud 2009. aastal (EUR)

Väljaminekud üritustele, projektidele ja administratsiooniks	Avaldused 2009. a	Eraldus 2009. a
1. Bocholti RK	500	400
2. Hamburgi RK	1 060	600
3. Ostwestfaleni RK	350	200
4. Müncheni RK	600	500
5. Projekt Eesti Kool Münchenis	2 260	2 260
6. Kölni RK	1 410	700
7. Baden-Württembergi RK	500	400
8. Eesti Sõjainvaliidid	350	350
9. Projekt Lastelaagrid Eestis	2 000	2 000
10. Hamburgi Eesti Kool	3 600	3 200
11. EÜSLi Projektkoor	7 700	4 500
12. HEA Selts	1 150	1 000
13. Jõulukingid lastele		1 500
14. Projekt Seenioride päevad	3 000	1 500
15. Kultuuripäevad Annabergis	3 500	
16. Lastepäevad Annabergis	2 000	
17. Koroon- ja Jakkoloturniir Annabergis	1 500	2 500
18. Stipendiumid	10 000	7 500
19. Geislingeni hausamba hooldamine	350	350
20. EÜSLi arhiiv	500	500
21. Kulutused Esinduskogu koosolekuks	3 500	3 000
22. Kulutused juhatuse koosolekuteks	2 000	2 000
23. Kulutused ajalehele Eesti Rada	3 000	2 000
24. Seltsi ajalehe admin. kulutused	250	250
25. Raamatupidamine	2 400	2 400
26. Esimehe bürookulutused	400	400
27. Esimehe reisikulud, kulutused kingitustele, kaartidele jne	1 500	1 800
28. EÜSLi internetilehe hooldamine (Krista Mikk)	200	200
29. Internetiserveri üür (Riina Leminsky)	90	90
30. EÜSLi fotoalbumi valmistamine	2 000	2 000
31. ESTO 2009 sponsorlus		10 000
Kokku:	57 670	54 100

Foto: Eesti Post

Ajalooline kirjakast Raekoja platsil

Eesti Post paigaldas Tallinna raekoja kõrvale ajaloolise kirjakasti, mida tühjendatakse tavapärase graafiku alusel.

Eesti Posti juhatuse esimees Ahti Kallaste sõnul on sageli kirja või kaardi saatmise võlu just selles, et seda tehakse koos hetkeemotiooniga, milleks võib olla ka jalutuskäik Vanalinnas. „Suvel avasime esimesed ajastuud kirjakastid Kadriorus ja Viru tänava postipoe juures. Nüüd siis ka Raekoja kõrval ja seda mitte ainult silmailuks, vaid igapäevaseks kasutamiseks,“ lisas Kallaste.

Postiajalugu Eestimaal ulatub tunduvalt kaugemale kui 90. aastane Eesti Post. Esimesed kirjastid paigaldati aastal 1864 Tallinna Raekoja juurde ja Kadrioru. Sõnumite edastamine Posti vahendusel on väga pika traditsiooniga, olles jätkuvalt populaarne ka tänasel päeval.

Eelmisel aastal toimetas Eesti Post edasi ligi 50 miljonit kirja.

ER

Lühidalt

● Harju maakohus mõistis 5. jaanuaril pronksiöö rahutuste organiseerimises süüdistatud Dmitri Linteri, Dmitri Klenski, Maksim Reva ja Mark Sirõki õigeks. Riigiprokurör Triin Bergmann süüdistas mehi selles, et nad kasutasid ära oma autoriteeti ja liidripositsiooni, ühiselt ja kooskõlastatult organiseerisid Eesti Vabariigis paljusid inimesi hõlmava korratuse, millega kaasnesid rüüsumine, purustamine, süütamine ning vastuhakk võimuesindajatele. Bergmann nõudis detsembris aprillirahutuste korraldamises süüdistatavatele Dmitri Linterile, Maksim Revale, Dimitri Klenskile ja Mark Sirõkile tingimisi 3–4 aasta pikkusi vanglakaristusi 3aastase katseajaga. Bergmann ütles, et üsna kindlasti kaebab ta maakohtu otsuse edasi.

● Eesti Panga president Andres Lipstok kinnitas keskpanga strateegilise arengukava aastateks 2009–2011 ning panga aastat 2009. aasta finantsprognoosi ja eelarve. Strateegilise arengukava kohaselt on Eesti Panga peamine rahapoliitiline eesmärk 2009–2011 tagada valuutakomitee sujuv toimimine ning aidata Eestil liikuda euro kasutuselevõtu suunas. Eesti majanduse seirel pööratakse põhitähelepanu inflatsiooni inertsi ja väliskeskonna ebakindlusega seotud probleemidele, majanduspoliitilises koostöös valitusega leitakse viise neist ohtudest tuleneda võivate tagasilöökkide vältimiseks, teatas Eesti Pank. Euroalaga ühinemisega seoses on Eesti Panga olulisim eesmärk viia euro kasutuselevõtu ettevalmistustööd nii kaugemale, et need oleks võimalik lõpetada 12 kuu jooksul enne eurole üleminekut. Lisaks valmistatakse ette välisvaluutareservide haldamise muudatused, et tagada varade optimaalne investeerimine majandus- ja rahaliidu täisliikmena. Strateegia kohaselt tagatakse sularahahalduse valmisolek euro sularahale üleminekuks.

● Eesti jaekaubandusettevõtete kaupade jaemüük vähenes 2008. aasta novembris aastaga püsivhindades 9 protsenti. 2008. aasta märtsis alanud jaemüügi vähenemine võrreldes eelmise aasta vastava kuuga püsis oktoobrini 37 protsendi piires, novembris langes aga jaemüük aasta madalaimale tasemele. Sellele avaldasid mõju jahenev majandus ning sellest tulenev tarbijate kindlustunde nõrgenemine, teatas statistikaamet. Kaupade jaemüük vähenes 2007. aasta novembriga võrreldes kõigil tegevusaladel. Kõige rohkem ehk 26 protsenti vähenes jaemüük majatarvete, kodumasinate, rauakaupade ja ehitusmaterjalide kauplustes. Nende kaupluste müügi langusele avaldas olulist mõju madalseis nii kinnisvara- kui ka ehitussektoris.

● Eurostati andmed näitavad, et Eestis sündis 2008. aastal 12,2 last 1000 elaniku kohta, Euroopa Liidu riikidest sünnib rohkem vaid Iirimaa, Suurbritannias ja Prantsusmaal. See eest paistab Eesti silma kõrge suremusega, 12,8 juhtumit 1000 elaniku kohta, mis Bulgaaria (14,2), Läti (14,0), Leedu (13,2) ja Ungari (13,0) järel on Euroopa Liidus viiendal kohal, kirjutab Eurostat. Sisseränne 1000 elaniku kohta on Euroopa Liidus kõige suurem Iirimaa (14,1), Sloveenias (12,6) ja Luksemburgis (11,9). Eesti näitaja on seevastu üks madalamatest, kuid võrreldes teiste Balti riikide Läti (-1,1) ja Leeduga (-2,1) on tulemus siiski positiivne (0,1). Aastaga on rahvaarv Eestis tuhande elaniku kohta langenud 0,4 inimese võrra, Lätis ja Leedus aga veelgi enam, vastavalt 4,3 ja 4,8 võrra.

ESTO 2009

26.06.09 - 30.06.09

ESTO 2009 uudised

ESTO alguseni on jäänud vaid viis kuud ja igavuse üle korraldajad küll kurta ei saa! Pea iga nädal saabuvad uusi pakkumisi ning sooviavaldusi on raske kõiki rahuldada ja programmi sobitada, sest nii rahalised ressursid kui ka ruumide võimalused on piiratud. Orgkomitee püüab siiski teha oma parima. On ju meie kõigi huvides läbi viia suurepärased ja mitmekesised ülemaailmsed Eesti Päevad Saksamaal!

Samaaegselt ESTOga leiavad Münsteri linnas aset veel mõned teisedki suurüritused. Seoses sellega on linnal endal igasuguseid logistilisi probleeme lahendada, eriti just ööbimisvõimaluste osas. Seepärast meie soovitus: broneerida võimalikult vara oma majutuskoht. Hea meelega tegeleb sellega meie autoriseeritud reisibüroo

Mare Baltikum Reisen Hamburgist

tel 040-494 111 või

e-post: mbr@mare-baltikum-reisen.de

Veel teinegi meeldetuletus: **ESTO passide (€ 100,00) eelmüük kestab kuni 31. maini.** Passiga saab kõikidele üritustele sisse soodushinnaga, võrreldes üksikpiletite hindu kohapeal, enne ürituse algust.

ESTO programmi tuleb korraldajatel täiendada ning muuta pidevalt, sest soovime külalistele pakkuda võimaliku piires maksimumi. Nii tuleb üht või teist programmipunkti ajaliselt ümber tõsta, et leida optimum külastaja jaoks: viibida paljudel üritustel ja leida aega tutvumiseks linnaga ning kohtumiseks sõpradega.

Ürituste toimumise põhikoht on Halle Münsterland oma mitmete ruumidega. Suur fuajee on avatud päev läbi. Seal asuvad infopunkt, ESTO-shop, kohvik-snäikibaar, fotonäitused, kõrvalruumis kunstinäitus — see on nii öelda ESTO Treffpunkt. Lisaks on kavas organiseerida seal laste mängutuba, et ka lastevanematele pakkuda võimalust puhkamis- ja lõõgastusmomentideks.

Pidustusi alustame jumalikaliku avatseremooniaga linnas asuvas Apostlikirikus, kuhu ootame aukülalisi lähedalt ja kaugelt. Lisaks traditsioonilistele üritustele nagu Rahvapidu ja Valguspidu leiavad aset teatrietendus (Toronto Eesti Rahvusteater), mitmed kontserdid, kinonetendused nii lastele kui ka täiskasvanuile läheduses olevas kinomajas “Cineplex”, Eesti Rahvamuuseumi näitus linnas asuvas raamatukogus, igapäevane eesti käsitöömeistrite käsitöölaot raekoja sisehoovis, rongkäik läbi linna, millest võtavad osa kõik ESTO

külalised (väga meeldiv, kui tullakse rahvarõivais), arstide konverents, ÜEKNi Rahvakongress, kirikukonverents (konverentsid on avalikud), veteraniõhtu. Loomulikult on avatud igapäevane Salakõrts, kus saab hommikuni juttu ajada, süüa, juua, laulda.

Ettevalmistamisel on veel golfiturniir, võrkpallivõistlused, väljasõidud lähedal olevatesse endistesse DP-laagritesse, eesti kirjanduse tutvustamine ning noortele diskoõhtud. Laulu- ning tantsukollektiivid ja ansamblitel on võimalik esineda linnas. Leid sime Münsteri südalinnas restorani, mille omanik nõustus valmistama ja pakkuma eesti rahvustoite. Kõiki ESTO üritusi saadab neljakümneliikmeline noorte puhkpilliorkester Eestist.

Loodame väga, et iga külaline leiab programmis endale midagi südamelähedast ja huvipakkuvat.

ESTO 2009 orgkomitee

Emakeelepäev Hamburgis

23. novembril toimus Hamburgis koostöös EV Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Keele Instituudi ning EÜSLi HEA Seltsiga järjekordne traditsiooniline emakeelepäev.

Auditoorium oli Hamburgi olude kohta suhteliselt väike, kohale oli tulnud veidi üle kolmekümne kuulaja. Seda rõõmustavam oli tervitada päev varem toimunud EÜSLi aastakoosolekult tulnud esindajaid Kölnist (Mare Rahkema, Merike Miländer) ning Düsseldorfist lähistelt (Maarika Remmert), samuti perekond Toomingat, kes olid lausa ekstra keelepäeva nimel Nürnbergist kohale sõitnud.

Tänases numbris ilmub kokkuvõtte esimesest ettekandest ning sellele järgnenud kuulajate kommentaaridest ja elavast vestlustest.

Liilika M. Allev

Renate Pajusalu
Tartu Ülikooli üldkeeleteaduse korraldaja professor

Sinatamine ja teietamine eestlastel ja eestivenelastel

Mis on üleüldse viisakus?

Viisakus on (eelkõige keeleliste) vahendite kogum, millega suhtlejad osutavad sellele, et nad austavad kaasvestlejat. Eristatakse kahte liiki viisakust: positiivset ehk lähendavat

viisakust ning negatiivset ehk distantseerivat viisakust. Toimunud keelepäeval vaadeldi lähemalt viisakuse ühte silmatorkavat aspekti — teietamist ja sinatamist.

Teietamine eesti keeles

Teie-vormi kasutus on eesti keeles negatiivse ehk distantseeriva viisakuse vahend. Erinevates kultuurides teietatakse erinevate printsiipide alusel. Seega võib ühel ja samal keelelisel vahendil olla eri kultuurides eri tähendus. Näiteks võib teietamine mõjuda ühes kultuuris (inimest, sotsiaalset positsiooni, vanust jms) ausatavana, seega soovitava ning positiivseks, kuid teises kultuuris võib see mõjuda hoopis vastupidiselt: distantseeriva, külma ning lausa haavavana. Tüüpiliselt teietatakse vanemat, võõrast ja/või kõrgemal positsioonil olevat isikut.

Eesti kultuuris on olulisim sinatamise/teietamise alus tutvavus/võõrus. Teie/sina valik on

keele kasutajatele hästi teadvustatud, mitmeid arutelusid sel teemal on ilmunud ka Eesti ajakirjanduses, sh Postimehes 2008. a alguses. Isegi väikelapsed oskavad mängides (nt juuksurit) kasutada teie-pöördumist.

Professor Pajusalu tutvustas Hamburgi kuulajaskonnale läbi viidud statistilist uurimust, mille kaasautoriteks olid veel Birute Klaas, Karl Pajusalu ning Virve-Anneli Vihman. Uurimuse vormiks oli intervjuu, küsitleti mitutkümme eesti ja vene üliõpilast Eestis (kokku 62 eestlast, 97 venelast, kellest 70 olid eestivenelased), võrdlusena lisaks veel vene üliõpilasi Venemaal.

Küsitluse raames uuriti üliõpilaste hinnangut enda keelekasutuse kohta ning paluti tuua näiteid: keda sinatakse/teietatakse (nt sõber, sõprade vanemad, oma poisi/tüdruku vanemad, oma vanemate naistuttav, onu-tädi, võõras, vana/keskealine/noor, meesnaine, politseinik, pangaametnik, naabrimees, naabrinaine), kas alati jne.

Keelepäeval esitletud uurimus käsitles eesti ja vene suhtluskommete erinevusi, kuulajaskond tõi näiteid erinevustest eesti ja saksa suhtluskommete vahel. Seejuures läksid kohalike kuulajate isiklikud näited ja arvamused olulisel määral lahu — sõltuvalt praegusest vanusest, vanusest Saksamaale väljarändamise hetkel, Eestis elatud aastate hulga jne.

Kommentaari ulatusid ühest seinast teise: „Eestis sinatakse alati ja pea kõiki, välja arvatud presidenti ning kooli direktorit“ kuni „Eestis teietatakse valdavalt, osaliselt ka sugulasi, sageli ka ämmaäia“.

Eesti-Vene erinevustena selgus, et venelased teietavad mõnikord ka sõpru, kuid lisatud kommentaar

selgitas, et seda võib teha irooniliselt või mänguliselt.

Lisaks näitas küsitlus, et eestlased sinatavad rohkem. Kõige suuremad erinevused ilmnisid teietamise osas sugulaste vahel (eestlased praktiliselt mitte kunagi, venelased üsna tihti).

Kuid ülikooli kontekstis sinatavad vene tudengid omavahel tihedamini — kas solidaarsusest? Kas eestlased käsitlevad ülikooli juba mitte kui kooli pikendusena, vaid kui karjääripõllu esimese astmena, säilitades distantsi ning „professionaalset nägu“? Vastuväite peale Hamburgi kuulajaskonna hulgast, mille kohaselt Eesti ülikoolides valdavalt sinatakse, selgitas kõneleja, et sinatamine on levinud eelkõige vaid keeleteaduskondades, kuid teistes fakultetidest olevat teietamine valdavam.

Kokkuvõtte nenditi, et venelastel on vanus olulisem teietamise põhjus kui eestlastel. Omaealise võõraga on solidaarsust venelastel rohkem kui eestlastel. Püstitati väide, mille kohaselt on teietamine venelastele interpersonaalne nähtus, kuid eestlastele suhtlusstiili küsimus.

Huvitava kombel on eesti naised rohkem valmis ebasümmeetriliseks sinatamiseks (näiteks õppejõudu teietatakse, aga õppejõud sinatab tudengit vastu), vene naised peaksid õppejõupoolset sinatamist aga solvavaks (ei pea lugu või ei pea täiskasvanuks).

Huvitava diskussiooni tekitasid ka küsimused:

Kuidas minnakse suhtluses üle teietamiselt sinatamisele? Kas selleks on olemas reeglid ja kas te ise järgite neid? Kas mõnikord on juhtunud, et Te ei tea, kas sinatada või teietada? Mida Te siis teete?

- uurimuses osalenud eestlaste vastused olid muu hulgas: sinale minnakse, kui on kerge suhelda; kui on positiivse tooniga vaidlus ja kui suhtlemine muutub vabamaks; nii kuis jumal juhatab; omavanustega toimub sujuvalt; internetis sinatan alati; kui oled samal lainel; ettepaneku teeb see, kellel on ebamugav; kui leitakse ühine kokkupuutepunkt (ühine tuttav, arusaam); ebameeldivaid vanemaid inimesi teietan; sisetunne ütleb kuidas.

- venelaste vastuseid: juuakse sinasõprust (*brudershafti*); kui on ühised teemad; kui saadakse samale tasemele; vabal ajal võib sinatada, töö peab teietama; täiskasvanutega ei lähe kunagi üle sinale; kui on vähemalt kümme aastat vanem, siis kindlasti teie; kui on sama vana ja planeerin pikaajalist suhtlust, siis hakkab kohe sinatama.

- lisaks uuriti küsitletute käest, millised on eesti-vene suhtlusstiili erinevused. Küsitletud väitsid mõnel juhul, et nende arvates erinevusi ei ole, paljudel juhtudel tunnustati, et nad ei tea piisavalt palju teisest kultuurist.

Eestlased arvavad, et venelased kätlevad rohkem, lisaks on neil rohkem muud füüsilist kontakti (suudlemine, kallistamine, patsutamine, nad kasutavad isanimet). Eestlased avaldasid rohkem arvamust venelaste rahvusliku iseloomu üle (avatamad ja jutukamad ning „tegelikult paremad inimesed“).

Venelased arvavad, et eestlased pöörduvad ilma isanimeta (eriti tihti nimetati õpetaja poole pöördumist ning imestust tõsiasja üle, et õpetajale öeldaksegi lihtsalt „õpetaja“, ilma nime kasutamata).

Kokkuvõtte kirjutas Liilika M. Allev

Jõulupidu Karlsruhe

Advendiaeg on ilus, närviline, gripihõnguline, stressirohke, romantiline... Aga võib-olla ka kõike seda korraga. Ja siis veel traditsioonilised jõulupeod selles kohutavas kiirustamises. On seda vaja? Siiski, siiski, tuleb lihtsalt aega võtta ja hetke nautida nii nagu seda tegid 13. detsembril õhtul 50 Karlsruhe ja ümbruskonna eestlast ning Eesti sõpra (isegi Frankfurdist, Stuttgartist, Spyerist ja Heidelbergist ei peetud paljaks kohale sõita) üheskoos Hagsfeldi Ökosiedlungi hubases saalis oma jõulupidu pidades.

Küünlasärase ja kuuselõhnalise jõulupeo avas tervitussõnadega Sven Bagger. Traditsioonikohaselt järgnes õhtu kontsertosa. Kunstnikud kolmest erinevast põlvkonnast täitsid oma musitseerimisega üle tunniajalise kontsertprogrammi, mille oli kokku pannud Piret Randalu, kes kontserti ka konfereeris.

Alustasid kõige nooremad, kümneaastased Viktoria (viul) ja Eleonora (klaver). Nende esituses kõlasid Heinrich Kaiseri Sonatina 1. Satz ning D. Schostakowitshi Puppentanz. Järgnes neljal käel klaveril Viktoria ja Anna etteaste Friedrich Kuhlau Sonatina 1. Satziga, Gavriilini Tarantellaga ja Ligeti 3 Tänzega. Teatepulgale võtsid üle üliõpilased: Madlen Järveots esitas klaveril Lutz Gerlachi neli klaveripala, millele järgnes Heli Ernitsa (oboe) esituses J. S. Bachi Patita a-moll für Flöte Solo 3. lugu. Koos pianist Ave Kruupiga esitas Heli Ernits W. A. Mozarti Oboekontserdi C-Dur 2. osa. Ave Kruup esitas veel Johannes Brahmsi 2. Ballade op. 10. Karlsruhe Muusikaülikoolis õppiv kitarrist Gleb Simak esitas kitarril kolm pala.

Fantastilise kontserdi lõpetas Eesti-Brasiilia klaveriduo — professor Fany Solter (Karlsruhe Muusikaülikooli endine rektor) ja professor Kalle Randalu — neljal käel kõlas klaveril Johannes Brahmsi 4 Walzer ning Ungarische Tanz.

Kuulajate aplaus oli maruline, sest taolist muusikaelamust ühe seltsi jõulupeol ei kuule just sageli. Lisaks sellele said kõik esinejad väikeks tänutäheks Svenilt kingikotid.

Tublid perenaised (Anne, Piret, Karin, Laana, Leili, Meeli, Ilona) olid oma kodutööd korralikult teinud ning ka kohapeal tublisti vaeva näinud, nii et isuäratavad ehteestilikud jõuluroad kõigi silmi ja maitsmismeeli ärritasid ning proovima kutsusid. Sült ja hapukapsad, heeringas ja rosolje, verivorstid ja seapraad — kõik, mis jõuluaegsele pidulaulale kuulub, maitses oivaliselt.

Ühelt korralikult Eesti peolt ei puudu ka ühislaul. Laululehed jagati laiali ning professor Kalle Randalu klaverimängu saatel võeti läbi kogu rahvusvaheline jõululaulude repertuaar. Kenasti kõlas see rahvusvaheline segakoor, kuigi erinevates keeltes (eesti, saksa,

inglise, kreeka ja rootsi keeles).

Kohvi ja kooke nautides ning omavahel mõnusalt juttu vestes sai õhtu kiirelt otsa. Meie noored tudengineid mainisid õhtu lõppedes, et Karlsruhe jõulupidu on alati nii ilus ja see on nagu „jõulude peaproov“. Võtad aja maha ja saad äkitselt aru, et kohe-kohe ongi jõulud ukse ees ja aasta peagi lõppemas. Imeline jõulutunne poeb alles nüüd tõeliselt hinge.

Tänu EÜSLile, kelle toetus meie jõulupeo heale kordaminekule kaasa aitas.

Meeli Bagger / Karlsruhe

Jõulupidu Hamburgis

14. detsembris toimus Nikolai koguduse majas Hamburgi Eesti Rahvuskoondise iga-aastane jõulukoosviibimine.

Pidulikult kaetud laudade ümber kogunes meie rahvas. Jumalateenistust pühitses pastor Hasselblatt, Valja Jõgimar luges jõuluevangeeliumi ja Larissa Nizker saatis laule klaveril.

Jõulutoiduks pakkusid perenaised eesti retsepti järgi valmistatud hapukapsaid vorstidega.

Liiga ruttu möödus lauldes ja vesteldes meie hubane koosviibimine

Edda Schneider
Gina Bauer

Müncheni eestlaste jõulupidu

Lapsed Eestist kohale lennanud jõuluvana uudistamas

Müncheni eestlaste jõulupidu toimus laupäeval, 13. detsembril algusega kell 16 Müncheni kesklinnas asuvas Maailma Majas (Eine Welthaus e.V.). Kohale oli tulnud koos lastega 50 inimese ümber.

Avasõnad lausus EÜSLi Müncheni Rahvuskoondise esinaine Karin Ladva-Zoller. Kogu pere jõulujumalateenistuse väikese teatrina pidas Michael Schümers, mis pakkus nii vanadele kui ka noortele midagi. Lapsed said panna adventipärjal küünlaid põlema, samal ajal seletas Michael Schümers adventipärja tähendust. Siis jõudis esinemise kord kätte päkapikumütsides Müncheni Eesti Kooli lastel. Kõigepealt astus üles väikeste laste rühm, kes alustasid lauluga „Kes elab metsa sees“. Sellele järgnes keskmine rühm, kes esitasid laulu „Päkapikk“ ja „Oh kuusepuu“. Järgnes suurte laste rühm, kes esitasid „Läbi lume sahiseva“ ja „Tasa, tasa“. Kõige lõpuks kõlas ühislauluna „Tiliseb, tiliseb aiskell“.

Pärast väikest kehakinnitust ja

loteriid astus üles lõbusa Maria ja Joosepi looga Augsburgi teatri näitleja Toomas Täht. Seejärel teatasid jõuluvana saadikud jõuluvana tulekust. Sellel aastal tuli see punases mantlis mees otse Eestist ning pani kõigi laste silmad särama. Kurbusega pean ma tõdema, et Münchenis jäävad järjest hõredamaks vanema generatsiooni eestlaste read ning sellest on väga kahju.

Jõululaulalt ei puudunud ka sellel aastal eestimaine kartulisalat, rosolje, kiluvõileivad ja kringel. Suur aitäh perenaistele, kes meie söögilaua eest hoolt kandsid. Müncheni jõulupeod on kujunenud ürituseks, kuhu tulevad aastast korra ka need, kes muidu aktiivsete liikmete hulka ei kuulu.

Igal juhul oli väga tore pidu!

Karin Ladva-Zoller / München

Valisin antud analüüsi koostamiseks ja eesti tantsu teemal mõtisklemise aluseks Eestimaa piiridest laiemala. Püüdsin antud lühikirjutise tarvis mõtteid kogudes pisut lähemale jõuda, märgata ja hoomata muutusi, mis on toimunud folkloorses eesti tantsus ja selle tantsijates, kes elavad väljaspool Eestit. Kas üldse muutused toimusid, toimuvad ning võiksid edaspidigi toimuda?

Mari Tomp — ESTO 2009 rahvatantsujuht

Folkloor ja tants — eestlaste oma filosoofia

Tegutsedes, elades ning elu vaadeldes kodumaast kaugemal, tekib mõtteid, küsimusi ning teatud nähtuste mõistmine. Seda lausa elu käigus, teooriasse süvenematagi. Olen püüdnud jälgida ning aduda, kas kõik, mis folkloorse tantsu vallas väljaspool elavate eestlaste hulgas sündinud, on ajutine tantsunähtus ja määratud ilmtingimata kadumisele koos tegijate kulumisega või on siiski kodueestlastel sealt midagi ammutada — kas kaugemate tegemistest on mõni areng kodumaal kinnistumas ja

mõjutust andmas? Kas on midagi folkloorist, mis maailmas tiiru ära käinuna kodusse etnosse sulaks ja rikkust lisaks või koguni oma folkloori mõtestada aitaks?

Seni pole ilmselt mitte liiga palju uuritud muutusi ja arenguid, mis on toimunud eesti inimestes, eesti kogukondades, mis on istutatud kodumaa pinnasest eemale. Ammugi pole tähtsaks tõusnud ühe kitsa kultuurilõigu — tantsu — vaatlemine. Pigem on suhe kaugele eestlastesse ja silmavaade „sinnapole“ olnud lähtuv majanduslikest huvidest või lihtsalt isiklikku laadi (sugulussidemete hoidmine ning säilitamine). Olen aga jõudnud veendumusele, et kogu

EESTI TANTS

Eesti folkloor Euroopa kontekstis

tänapäevases innukas identiteedi otsimise ning tõestamise tuhinas oleks vägagi põhjendatud tähelepanu pööramine just tantsukultuurile, oma rahva pärimustantsuga seotule.

Eestlased on laia maailma liikunud erinevatel ajaloo- ja erinevatel põhjustel ja erinevatel suundades. On jäädud paikseteks ning läbi raskuste, ent tulemuslikult tegutsema asutud. Hämmastav ja lugupidamistvääriv on asjaolu, et sealjuures on leitud soovi ja aega tantsimiseks. Eesti rahvatantsu ongi seeläbi tantsitud pea igas ilmanurgas.

Huvitav on täheldada, kuidas inimesed oma olemuse, maneeride, viisakuse, huumorikasutuse ja keelepruugi poolest muutuvad just selle rahva sarnaseks, kelle keskele nad kodu on rajanud. Nii temperamentseid eestlasi, nagu näiteks Ukrainast tulevad, on lõbus kohata. Ratsionaalsus ja eesmärgile orienteeritus on silmatorkav sakslaste keskel elavaile. Samas Belgias ollakse lausa „kahte moodi“ — märkame flaami ja vallooni hoiakuid. Inglismaa eestlased ei jää jällegi sugugi alla ei huumori ega sõnaseadmise osavuselt brittidele.

Keel ja miimika on minu arvates vaieldamatult kõige märgatavamad ja tugevamini mõjutusi saanud jooned. See aga, kas muutuvad mõte ja meel, enesemääratlus, põhimõtted ja maailmavaade, näib hoolimata keskkonnast olevat alati isiklik valik. Kogu eelmainitud ajalooliste siksakkide taustal ja kiuste on rahvatants üks paremini säilitatud ja hoitud „oma asju“. Õpitakse, töötatakse, mõeldakse teiste rahvaste reeglite järgi. Keel võib tõesti kaduda, passiivseks muutuda. Ent folkloorne tants ja sellega kaasnev (rõivastus, saatemuusika, laulud, tähtpäevad) on silmatorkavalt hästi hoitud. Eriti õnnelikud on kogukonnad, kuhu oli sattunud inimesi, kes juba kodumaal olid rahvatantsu oskajad või kes olid selle vastu vähemalt huvi tundnud. Küsitledes eestlasi, kes välismaal elades rahvatantsu tantsijateks on

muutunud, võib järeldada, kuidas kõik osalised asjasse pühendusid ja iga pisemagi sellealase oskuse püüdsid mälust üles leida. Olen kuulnud toredat mõtteavaldust, et oi, kui ma Eestis elades ise koolis käisin, ei tahtnud mitte rahvatantsu tantsida. Vaatasin, kuis seda harjutati ning osalesin, kui õpetaja käskis. Aga nüüd, kodust kaugel, on see minu jaoks väga tähtis ja ilus asi, palju aastaid sai lastele õpetatud... Olen leidnud selge põhjenduse nähtusele, miks piirkonniti on eelistatud erinevaid tantsu. Nii nagu Eestis on olnud tabatavad paiklikud erinevused, nii on need jõudnud väljarändajatega kaasa ja seal edasi „elanud“. Kui ikka rühma „hing“ ja eestvedaja oli pärit Saaremaalt, siis on kasutusel ennekõike sealsed lood. Sama asi võis olla ka põhjuseks, et tantsurühmades olid nn „oma“ tantsud, mis õpetati selgeks ka uutele tantsupõlvetele.

Võrreldes Eesti rahvatantsu arendamist ja elukäiku (mis omakorda on pidanud toimuma võõrvõimu ja mõttejõu all) rahvatantsimisega väljaspool isamaad, on omapäraseks nähtuseks tantsu „konserveerimine“. Ka täna võib näha tantsulugusid, mida kodueestis liiga lihtsaks, isegi primitiivseks peame, milledest on midagi uemat vormunud. Ja ongi olemas veel üks eestlaste rühm, kellelt folkloori koguda...

Kas aga pidada õnneks või õnnetuseks nn sinise rahvatantsu piibli, U. Toomi raamatu „Eesti rahvatantsud“ raja taha jõudmist? On ju raamatus arvatavalt folkloorse esitatu repertuaar siiski Toomi poolt juba pisut „kujundatud“. Välistantsurühmades oldi väga õnnelikud saanud uue materjali üle, repertuaarilisa leidmine oli selle ajani olnud äärmiselt keerukas ülesanne. Oli „hea“, et väljaandel oli „suurepärase“ sissejuhatus, mis algab sõnadega „Täites kommunistliku partei poolt kavandatud sotsialismilt kommunistlike järkjärgulise ülemineku programmi...“ — see oligi tol ajal

(ilmunud 1953) nähtavasti üle riigi piir liikumist võimaldavaks vajalikuks jõuks.

Folkloorne tants, mis liitis, aitas hoida iseolemise tunnet võõral maal, on harrastajaile rõõmu valmistamisele kõrval olnud meie väikese rahva kauniks tutvustajaks. Tantsutegijad on kõik maininud, et nad olid õnnelikud selle vana ja imeilusa üle, mis eestlastel olemas ja mida ühelgi esinemisel ei olnud põhjust häbeneda. Pigem tekkis huvi Eesti ja selle omapära vastu.

Kokkuvõttes tahan öelda, et mõistame end maailmas liikudes ka ise paremini, konteksti muutumine näitab selgemini ära meie koha teiste keskel. Siia sobitan ühe oma väikese idee: „Tantsu mõttes on Eesti ammugi Euroopas: on vast vähe vana mandri rahvaid, kellelt midagi ammutatud pole, kelle motiive me ei kasuta“. Oma asukoha tõttu aina „külalisi“ täis väike Eestimaa ei ole tänu sellele mitte ainult kaotanud ja kannatanud, vaid õnneks ka rikkamaks saanud.

Eesti folkloor pole vaid kaerajaan ja polkatants, nagu sageli arvatakse. See ongi meie ainus ja päris oma filosoofia, mille puudumist on eestlastele pahaks pandud (ajakirjanik T. Siimetsa mõtte refereering). Oma pärimuskultuuri tundmine, sellega tegelemine ei sega ega takista kedagi olemast mõjukas ärimees, sportlane või maailmakodanik. Pole aga midagi tugevamat, mis alustalaks sobiks, kui miski, mis päris oma, kõigis meie trendikates ja innovatiivsemateski püüdluses.

Folkloori, sh vastava tantsuteema uurimises ei ole nähtavasti liiga selgeid vastuseid. Olen sügavalt nõus rahvatantsu-uurija K. Toropi arvamusel, et on kasulik mees pidada, kuidas ükski üleskirjutis ei saa olla norm, kogu tõde, vaid igas uurimuses on vaid osake tõest. Küsimusi tuleb jätkuvalt püstitada, vastuseid otsida, uute, tegelikult vanade teemadega eesmärgipäraselt tegeleda. See aitab iseendaks jääda.

Mari Tomp / Belgia

Hamburgi Eesti Kooli ja HEA Seltsi jõulupidu

Hamburgi Eesti Kooli ja HEA Seltsi jõulupidu toimus 13. detsembril Soome Meremeeste kirikus. Hamburgi kooli 40 lapsele ja nende vanematele lisaks osalesid peol ka koolis mittekäivad lapsed.

Jõulupidu algas jumalateenistusega. Praost Merike Schümers-Paas kaasas näidendisse „Advendivalgus“ kolm last ja kolm lapsevanemat. Näidend rääkis jõulude ettevalmistamisest, küünalde tähendusest advendipärjal, mis panevad meid mõtlema usalduse, rõõmu, rahu ja lootuse üle. Teenistuse lõpus esines solist Kerttu Jõgi. Oleme Merike Schümers-Paasile väga tänulikud, et ta pika tee Hamburgi ette võttis. Juba õhtul pidi ta reisima tagasi oma pisipere juurde.

Pärast jumalateenistust olid kõik oodatud kõrvalasuvasse saali, kus peolaud oli lookas lastevanemate valmistatud hõrgutistest alates süldist ja erisorti kartulisalatiitest kuni tiramisuni ja kakaokreemini.

HEA Seltsi tublid naised Laura Balzer, Riina Leminsky, Liilika M. Allev ja Ira Widderich olid kaunistanud saali ja muretsenud joogipoolise.

Pärast kehakinnitust said lapsed osaleda päkapikkude töötoas. Õpetajate Reet Meyeri ja Ülle Röberi juhendamisel valmisid toredad jõluhted. HEA Selts oli kutsunud tantsujuht Meljo Kaaviste täiskasvanutele tantsusamme õpetama. Innukas tantsuõpetaja suutis tunni ajaga kümmekond paari „Oige ja vasempat“ ning „Perekonnavalssi“ tantsima panna. Tantsijad ja pealtvaatajad olid vaimustuses. Saada või Eestisse tantsupeole!

Jõululaulu salmi saatel: „Kuulge, kuulge, tuleb juba laste sõber

jõulumees“ jõudis kohale jõuluvana. Jõulumees tahtis teada, mida lapsed Eesti Koolis on õppinud. Nii mõnigi mudilasterühma alla kolme aastane põnn ei julgenud ükski paki järele minna, õpetaja Liilika M. Allevi õpetatud laulu- ja pillilugu oli neil aga selge. Lasteaia- ja koolirühmade lapsed esinesid iga rühm oma lauluga, mille oli selgeks õpetanud muusikaõpetaja Larissa Nizker. Jõuluvana jagus pakke kõigile lastele ning head sõna ja nalja täiskasvanuilegi. Pakkides olid sel aastal eestikeelsed lastelauluplaadid ja filmid. Jõulutaat elas kaasa ka koolirühmade ja õpetaja Ave Valsi esitatud räpp-tantsule. Jõuluvana jäi Eesti Kooli lastega väga rahule ja lubas järgmisel aastal jälle tulla.

Jõuluvana Hamburgi lastele rõõmu toomas

Foto: Ira Widderich

Hamburgi Eesti Kool tänab koostöö eest EÜSLi juhatust, HEA Seltsi, Soome Meremeeste Kirikut, EAS Hamburgis, Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Instituuti, samuti annetajaid 2006.–2008. aastal: Gina Bauer, Dr. Ulf Lange, Raimond

Leitaru, Kaja Telschow, Liilika M. Allev, Vello Pettai, Triinu Vene, Eva Bülc.

Õnnelikku 2009. aastat!

Tiina Kälissaar

Hamburgi Eesti Kooli juhataja

Minister Urve Palo külastas Stockholmi eestlasi

Eesti rahvastikuminister Urve Palo kohtus 1. ja 2. detsembril Stockholmis oma Rootsi kolleegide Nyamko Sabuni ja Göran Hågglundiga ning arutas lõimumisproblematikat Södertörni Kõrgkoolis ja Södertälje linnavalitsuses, samuti leidis ta aega kohtumiseks kohalike rahvuskaslastega.

Rootsi Eestlaste Liidu esimees Jaak Akker annab minister Urve Palole raamatu, mis jääks mälestuseks Eesti Maja külastamisest

Esmaspäeval külastas minister koos nõunike Mare Ainsaare, Eva-Maria Asari ja Aho Rebasega Stockholmi Eesti Maja, kus Rootsi Eestlaste Liidu esimees Jaak Akker tutvustas majas tegutsevaid organisatsioone ja toimuvaid tegevusi. Rootsis ilmuv Eesti Päevalehe peatoimetaja Ülo Ignats rääkis kohaliku eestlaskonna ja Rootsi eestlaste ajalehe päevamuredest ja arengusuundadest.

Esmaspäeva, 1. detsembri õhtul toimus suursaadik Alar Streimanni korraldusel Eesti Vabariigi suursaatkonnas vastuvõtt kohalikele eestlastele. Esitati džässlaulu, pakuti

jooki ja sööki, minister Urve Palo pidas kõnet ja vastas küsimustele uue rahvuskaslaste programmi ja Eesti muukeelse elanikkonna lõimumise teemadel.

Teisipäeval, 2. detsembril külastas minister Stockholmi Eesti Kooli, kus vastu võttis kooli direktor Jaan Seim. Kuulati noorte õpilaste jõululaule, vaadati üle kooli ruumid ja vesteldi mitme klassi õpilastega. Lõpuks arutasid minister ja direktor kohvilauas koostööd Eesti ja Stockholmi Eesti Kooli vahel.

Aho Rebas

ÜEKNi esindaja Eestis

Loodus ja inimene — 15 aastat Soomaa rahvusparki moodustamisest

Soomaa rahvuspark kogupindalaga 390 ruutkilomeetrit moodustati 8. detsembril 1993. aastal Eesti Vabariigi Valitsuse määrusega nr 19, viie eraldiseisva raba- ja luha-ökosüsteemide kaitseks rajatud kaitseala baasilt. Soomaa rahvuspark on loodud suurte soode, lamminiitude ja metsade kaitseks Vahe-Eesti edelaosas.

Soomaa nimi pärineb professor Teodor Lippmaalt, kelle 1935. aastal trükitist ilmunud kogumikteoses „Eesti geobotaanika põhijooni“ on Vahe-Eesti piirkond jagatud kaheks osaks — lõunapoolseks Soomaaks ja põhjapoolseks Kõrvemaaks. Kitsamalt käsitletakse Soomaana Navesti ja Halliste alamjooksu vahelist Ida- ja Lääne-Eesti raba-tüüpide siirdevööndis asuvat suurte soode ala. Soomaa oma pea puutumatu rabamassiividega on ühe Euroopa vanima maastikutüübi näidisala, mille kujunemine sai tinglikult alguse 10 222 aastat tagasi, kui Balti jääpaisjärv murdis endale tee ookeani, vabastades Lääne-Eesti ja ka Soomaa ala vee alt. Soomaa pindala on 1545 km², millest peaaegu kolmandik (32,3%) on soostunud.

Rahvusparki üheks eriliseks looduslikuks iseärasuseks on ulatuslikud ja pikaajalised üleujutused, mis on ainulaadsed kogu Põhja-Euroopas. Inimesed ütlevad, et siin on viis aastaaga: kevad, suvi, sügis, talv ja suurvesi. Ehkki tänapäeval saab Soomaal üles loetleda vaid üsna väikse arvu aastaringi kasutatavaid majapidamisi, seisavad neis elavad pered tihti peale samade raskuste ees, mis aastakümneid- ja sadu tagasi — kuidas saada nendes rasketes oludes kõik hädapärane tehtud. Praegu elab Soomaa rahvusparki alal püsivalt poolsada elanikku, koos suvilaomanikega on tohtu maa- või siis ka veelahmaka hingekirjas 83 inimest. Lähima külapoe ja põhikoolini on ligi veerandsada kilomeetrit. Mobiililevi on katkendlik ning buss käib kord nädalas. Ometi linna ei tikuta. Inimene oli ja on Soomaal elades oma elu alati looduse järgi kohandanud. 2008. aasta oli Soomaal erakordne. Aasta jooksul uputas seal vähemalt kaheksa korda.

Rohked leiudluust ja sarvest ahingud, nooleotsad, õngekonksud, kivist talvad, kirved jm. riistad tõestavad, et Pärnu jõgi koos lisajõgedega oli keskmise ja noorema kiviaja üks tihedamini asustatud piirkondi Eestis.

Soomaalt Riisa külast on leitud sellest ajast pärit kivitalbu, kivi-kirveid ja auguga kivikettaid. Leitud on mitmeid muistseid matusekohti, näiteks Soomaa lõunaosas asub II aastatuhandest pärit kivikalme.

Esimesed kirjalikud teated siinsest asutusest pärinevad teadaolevalt 17. sajandist. Külad hakkasid kasvama 19. sajandil ja külaelu õitseas 1920-1930. aastail. Siis olid talud täies elujõus ja suhteliselt jõukad, töötasid küla-koolid.

Liikumisevahendiks olid tulvade ajal ühepuulootsikud ehk haabjad, mis tahuti siledakoorelisest ja tervest haavapuust. Nendega käidi kalal, jahil ja viidi piim meierisse ja tehti ka kõik muu hädapärane. Haabjaid peetakse vanimaks veesõiduvahendiks Eesti aladel üldse. Vanade meistrite kaasabil on õpetatud uus põlvkond neid vanu sõiduriistu valmistama ning Soomaa jõgedel võib taas ühepuulootsikuid sõitmas näha.

Kevadeti käidi veerohkematel jõgedel palke parvetamas. Parvedel oli õigus kuni 12 päeva pärast jääminekut välja sõita. Siis oli vesi natuke alanenud ja jõesängi tekkis tugevam vool. Halliste laantest Pärnu (u 120 km) sõideti keskmiselt kolme päevaga.

Üle soode kulgesid taliteed. Taliteede kasutamine oli kõige intensiivsem 19. sajandil, mil Põhja-Liivimaa tähtsamaks kaubaks oli linakiud ja toorpiiritus. Kuna Soomaa talude heinamaad asusid luhtadel, kus sõidetakse vankriteed enamasti puudusid, siis kasutati taliteid veel selle sajandi esimesel poolel. Heina ja igasugust puitmaterjali sai koju vedada vaid talvel. Otseteed Pärnusse ja teistesse suurematesse keskustesse kulgesid üle rabade. Nii kujunesid välja elulise tähtsusega taliteed. Taliteede üheks sõlmpunktiks on olnud Tõramaa küla, mis varematal aegadel oli ligipääsetav ainult talviti. Tõramaa juurest läks talitee Pärnu, Sindi või Tori suunas.

Soomaa inimesed on olnud paiksed ja nende elukutset ning ametivalikut on alati mõjutanud

Viies aastaag Riisa külas Soomaa rahvusparkis

kohalikud olud. Valikut on suunanud ka perekonna omand: isade järel said peremeheks pojad, kes pidid talutööd jätkama. Ent talukoha pidaja vajas teadmisi viljakasvatusest, loomapidamisest, metsandusest, ehitusest, jahipidamisest, kalapüügist, aga ka kauplemisest. Talupere pidi toime tulema veel palju muuga: oskama nahka parkida, kangast kududa, õlut valmistada, tikkida, tundma tiseritööd ja muid igapäeva toimetusi.

Osale inimestele jäi aga küla kitsaks. Nemand läksid edasi õppima: maalikunsti, kirjandust, põllumajandust, helikunsti, ajalugu, teoloogiat, arheoloogiat. Teised jälle suutsid kohapeal tegutsedes panna külarahva suhtuma endisse kui targematesse, kelle käest tarvidust mööda ikka õpetust saadi. Kuulsaimad eestlased, kes Soomaad oma (sünni)koduks on saanud nimetada on: maalikunstnik, professor, Kunstide Akadeemia liige, Belgia Kuningliku Akvarellistide Ühingu liige, Eesti Kirjameeste Seltsi ja Viljandi Eesti Põllumeeste Seltsi auliige, tsaari õukonnaõunik Johann Köler (8.03.1826–22.04.1899); kooli-

Haabja ehk ühepuulootsiku valmistamine on pikk ja vaevanõudev töö. Ometi olid need tänapäevase kanu-sarnased veesõidukid põhiliiklusvahendiks veest uputatud maa-alal

Fotod: Annika Haas

õpetaja, organist, rahvusliku liikumise tegelane, Eesti Aleksandrikooli mõtte algataja, Eesti Kirjameeste Seltsi ja „Koidu“ seltsi asutajaliige Jaan Adamson (7.11.1824–27.04.1879); professor, orelkunstnik, helilooja, pedagoog

Mart Saar (28.09.1882–8.10.1963); proosakirjanik Albert Kivikas (18.01.1898–19.05.1978); luuletaja, prosaist ja tõlkija Minni-Kathariina Nurme (30.10.1917.–22.11.1994).

PERSOON

Dirigent Mihkel Kütson jagab end Saksamaa ja Eesti vahel

Mihkel Kütson, Saksamaal tegutsevate noorte dirigentide esmakordse preemia Deutsche Dirigentenpreis 2006 võitja, tegutseb praegu nii Schleswig-Holsteini Landestheateri kui ka Vanemuise teatri peadirigendina.

Mihkel Kütson Foto: Alan Proosa

Vanemuise peadirigendiks kutsuti Kütson taas 1. augustist 2008 (töötas Vanemuises teatri ja sümfooniaorkestri peadirigendina ka aastatel 1999–2004), Schleswig-Holsteinis on ta peadirigent eelmise hooaja (2007/08) algusest. Seetõttu on lõppenud sügis ja eriti detsember olnud dirigendile eriliselt töörohked. Schleswig-Holsteinis tuli välja Richard Wagneri „Tannhäuseri“ uuslavastus. Vanemuise teatris on Kütson juhatanud Verdi „Trubaduuri“ ja Puccini „Toscat“, novembri lõpul tuli „Tosca“ uuesti lavale ka Schleswig-Holsteinis.

Enne seda juhatas Mihkel Kütson ka Radio-Sinfonieorchester Berliini kolme kontserti. Oma teatri sümfooniaorkestri ehk Schleswig-Holstein-Sinfonieorchesteriga tegi ta detsembri algul väikese traditsioonilise ringreisi Schleswigis, Flensburgis, Husumis ja Rendsburgis, kavast oli Clara Schumanni klaverikontsert ning Johannes Brahmsi II sümfoonia. Teine kava, mis koosnes vaid Brahmsi loomingust, anti orkestriga 11. ja 12. detsembril Heides ja Itzehoes.

Viimast „Trubaduuri“ etendust Vanemuises sel aastal juhatas Mihkel Kütson Tartus 13. detsembril. Peadirigent hoiab silma peal aga kogu muusikateatris toimuvat.

Uuel aastal jätkatakse samas vaimus, kuni Oskar Lutsu ainelise uue balleti „Kevade“ esietenduseni, mis tuleb Ardo Ran Varrese muusikaga, Ruslan Stepanovi koreograafiaga ja millega Vanemuise balletitrupp tähistab oma 70. sünnipäeva.

Priit Kuusk / ERR
30.12.08

Mälestame Salme Tillmannsi

24. detsembril 2008 lahkus meie keskelt igaveseks Salme Tillmanns.

Salme kukkus augustis oma kodus ja murdis reieluu. Ta toimetati Solingeni haiglasse, kus teda opereeriti. Pärast kolmenädalast haiglaravi ei saanud Salme enam koju tagasi pöörduda, vaid teda paigutati haigla kõrval asuvasse seenioride kodusse.

Salme abikaasa Heinz Tillmanns suri paar aastat tagasi. Saksamaal. Salmel sugulasi ei olnud. Eestis elas Salmest kümme aastat noorem vend, kes ka liiga vara pidi oma maise teekonna lõpetama. Vend Harry Tanni pidi Salmele külla tulema, oli juba tulemise ajagi Salmele teada andud. Päev hiljem sai Salme venna surmateate. Venna kaotusest ei saanud Salme üle ja sellest alates hakkas tema tervis allamäge minema. Vennast jäi maha abikaasa ja tütar Marika, kes käisid Salmel külastamas.

Heinz ja Salme Tillmanns olid Solingenis laialt tuntud isikud. Heinz võttis isalt üle suure restorani Kölner Hof, mis oli Solingenis väga tuntud koht. Kokaameti võttis Salme enda kätte, hoolimata sellest, et oli Eestis hoopis käsitööd õppinud. Lisaks saksa toituledele valmistas Salme ka eestipäraseid toite. Kui Solingeni sattus eestlasi, kes kuulsid, et seal on restoran, kus perenaiseks eestlanna, astusid kõik sisse. Nii tegi Salme tutvusi paljude eestlastega ja peaaegu kõik kutsuti ka nende kodusse külla. Nende kodus kostitati paljusid kaasmaalasi igast maailmakaarest.

Salme abikaasa oli ka suur eestlaste sõber, ta valdas ka teatud määral eesti keelt.

Kuigi Salme oli restoranitööga väga seotud, leidis ta ikka aega ka eestlaste üritustest osa võtta. Ta kuulus ka endisesse Reinimaa eestlaste segakoori „LEELO“ ridadesse, võttes osa kõikidest esinemistest nii Saksamaal kui ka väljaspool Saksamaa piire.

Salme oli oma tagasihoidliku ja armsa olekuga kõigi poolt hinnatud ja lugupeetud.

Viimasel ajal ei saanud Salme enam palju väljaspool Solingeni liikuda. Ta kannatas väga, et kohapeal ei elanud kaasmaalaseid. Meie hoidsime kuni viimseni teineteisega kontakti, käisin sageli Solingenis Salmega kohtumas.

Seenioride kodus oli Salme samuti lugupeetud. Mulle ütles kord üks põetaja, et Salme on nende „Lieblingspatient“. Ta oli alati kõige rahul, ei kaevanud, ehkki igatsus oma kodu järele ei kadunud kunagi.

Salme sai 22. novembril 2008 Haus Ahornis veel oma 90. sünnipäeva tähistada, mille talle korraldas tema hooldaja hr Nowak koos personaliga. See oli väga ilus koosviibimine, mida Salme nautis täie teadvusega. Võtsin koos Vally Heikkoneniga sellest sünnipäevapeost osa.

Salme muldasängitamine toimus 8. jaanuaril 2009 Solingeni Waldfriedhofis, kus ta maeti oma abikaasa kõrvale.

Kallis Salme, Sa jääd kauaks meie kõikide mälestusse!

Linda Pärtel

KES ON KES

Mihkel Kütson

Sündinud 11. septembril 1971 Tallinnas

Hariduskäik:

1989. aastal lõpetas Tallinna Muusikakeskkoolis muusikateooria eriala

1989. aastal jätkas õpinguid Eesti Muusikaakadeemias koorijuhtimise erialal

1992. aastal asus õppima DAADi (Deutsche Akademische Austauschdienst) stipendiaadina Hamburgi Kõrgemasse Muusika- ja Teatrikooli, mille lõpetas 2001. aastal orkestrijuhtimise erialal.

Teatritee:

1996–1998 Hamburgi Junge Forum Musiktheateri dirigent

1999–2004 Vanemuise teatri muusikajuht ja peadirigent

2002–2006 Hannoveri Staatstheateri esimene kapellmeister

2006–2007 Düsseldorfis Deutsche oper am Rheini külalisdirekt

Alates 2007. aastast Schleswig-Holsteini Landestheateri peadirigent (Generalmusikdirektor)

Alates 2008. aastast Vanemuise teatri peadirigent

MAJANDUSNURK

Olulisemad maksumuudatused tulu- ja käibemaksuseadustes

Tulumaksu muudatused:

- 1) tulumaksu määra alanemine lükatakse edasi: 2009. a on tulumaksumäär endiselt 21%, 2010. a on tulumaksumäär 20%, 2011. a on tulumaksumäär 19%, alates 2012. a on tulumaksumäär 18%
- 2) residendist äriühing maksab tulumaksu aktsia- või osakapitali või sissemaksete vähendamisel, aktsiate, osade, osamaksete või sissemaksete tagasiostmisel või tagastamisel või muul juhul omakapitalist tehtud väljamaksete ning makstud likvideerimisjaooste summa osalt, mis ületab äriühingu omakapitali tehtud rahalisi ja mitte rahalisi sissemakseid. (Näiteks kui 4 füüsilist isikut asutasid ASI ja igauks tegi sissemakse 250 000 — kokku 1 miljon, siis ASI ei teki maksukohustust enne, kui aktsionäride tehtud väljamakse omakapitalist ületab 1 miljoni piiri)
- 3) kõik väljamaksed omakapitalist on maksustatavad äriühingu tasemel

4) maksuvabalt saab edasi maksta

- dividende, mis on saadud teiselt (sh välisriigi) äriühingult
- muu omakapitali vähendavat väljamakset kui
- osalus on vähemalt 10% (seni oli 15%)
- dividendi väljamaksja on Euroopa majanduspiirkonna või Sveitsi resident

Käibemaksu muudatused:

- 1) hooldusteenus (korteriühistud jms) maksustatakse 18%-lise määraga
- 2) 9%-lise määraga maksustatakse: raamat ja õppevahendina kasutatav töövihik; perioodiline väljaanne; majutus; sotsiaalministeeriumi määrusega kehtestatud ravimid ja meditsiiniseaded (seni 5%)
- 3) 18%-le tõusevad: ohtlike jäätmete käitlemine; matusetarbed ja teenused; etendused ja kontserdid

Eesti tihendab majanduskoostööd Baden-Württembergi liidumaaga

Eelmise aasta novembris kirjutasid Eesti majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts ja Baden-Württembergi liidumaa majandusminister Ernst Pfister, EASi juhatuses esimees Ülar Alameis ja Baden-Württembergi liidumaa majanduseseinduse esimees Michael Hagenmeyer Stuttgardis alla Eesti ja Baden-Württembergi liidumaa majanduskoostöö tihendamise lepingule.

„Leping tähendab Eesti jaoks tihedamat koostööd Saksamaa ühe rikkama ja innovaatilisema liidumaa,“ ütles majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts. „See leping annab võimalused nii innovaatilistele ettevõtjatele kui ka meie kõrgkoolide juures tegutsevatele majanduslikult mõtleval teadusrühmadele ning loob soodsad võimalused ka Baden-Württembergi liidumaa ettevõtjatele tegutsemiseks Eestis.“

Baden-Württemberg on Euroopas esimeste hulgas patente registreerimise arvult elaniku kohta, kõrgtehnoloogilises tootmises hõlmatud tööjõu ning teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute poolest. „Järgmised 5–7 aastat peavad näitama, kas me jääme maailma majanduses Ida-Euroopa arengumaaks või suudame tõusta innovatiivseks ja kaasajast tehnoloogiat kasutavaks kõrgelt arenenud majandusega riigiks,“ ütles Juhan Parts, rääkides Eesti majanduse läbilõõgimise kohta. Baden-Württembergi ja Eesti kaubavahetusmaht on

seitsme viimase aastaga peaaegu kolmekordistunud, 100 miljonilt kroonilt 2000. aastal rohkem kui 275 miljoni kroonini 2007. aasta lõpuks. Ainuüksi mullu suurenes Baden-Württembergi ekspord Eestisse võrreldes eelneva aastaga 21,3% võrra. Import Eestist suurenes samas ligi 50% võrra. Baden-Württembergi liidumaa ekspordib Eestisse eelkõige masinatööstuse toodangut, impordib peamiselt puitu ja puidutooteid ning tekstiilikaupu. Koostöölepe sõlmimine oli jätk eelmise aasta algul toimunud visiitidele. Jaanuaris toimus Stuttgardis Eestiteemaline ümarlaud ja äriseminar IT-ettevõtetele, samuti osales Eesti Stuttgardis suurimal lõpptarbijale suunatud turismimesil Saksamaal. Baden-Württembergi majandusminister külastas Eestit omakorda koos majandus- ja teadusdelegatsiooniga aprillis.

Sel aastal ühised koostööprojektid jätkuvad. Eesti poolt ettevõtete ühendused huvi näidanud koostöö vastu biotehnoloogia, masina- ja metallitööstuse ning keskkonna-säästlike tehnoloogiate vallas. Samuti tuntakse huvi Baden-Württembergi ekspertide kaasamise vastu teadus- ja arendusprojektidesse ning klasterite ülesehitamisse.

Allikas: EAS
Lisainfo: EASi Saksamaa välisesindaja Riina Leminsky,
e-mail: riina.leminsky@eas.ee

Infoks ettevõtlikele ja ettevõtjatele

Ettevõtjaportaal

E-äriregistri ettevõtja portaal <https://ettevotjaportaal.rik.ee/> on lihtne ja kiire viis ettevõtte registreerimiseks, ettevõtte andmete muutmiseks ja majandusaasta aruannete esitamiseks äriregistrile. Kõik soovijad, kellel on olemas vajalik stardikapital ja ID-kaart koos ID-kaardi lugejaga, saavad internetis ettevõtte asutada ja stardikonto avada. Stardikonto muutmiseks arvelduskontoks peab firma seaduslikesindaja minema pangakontorisse.

Allikas: justiitsministeerium www.just.ee

Kasulikud lingid ettevõtjale: www.aktiva.ee ja www.juhtimine.ee

Eesti majandusdelegatsioon ja Baden Württembergi esindus pärast koostöökokkuleppe allkirjutamist. Viimases reas on Eesti majandusminister Juhan Parts ja BW majandusminister Ernst Pfister

Pilk ette

Vabariigi aastapäeva tähistamised:

- **15. veebruaril 2009 — Hamburg**
Hamburgi Eesti Rahvuskoondis
Algus: kell 15.00
Koht: Nikolai kiriku koguduse maja
Abteistr. 38
Info: Gina Bauer
HSGmbH@t-online.de
- **21. veebruaril 2009 — München**
Müncheni Eesti Rahvuskoondis
Koht: Hofbräukeller
Innere Wiener Str. 19, München
Algus: kell 16.00
Info: Karin Ladva-Zoller
karinlz@web.de

Kultuurisündmused:

- **5. veebruaril 2009 — Einbeck Old traditions — young musicians**
Algusega kell 20.00
Eesti rahvamuusika kontsert kolmelt Viljandi muusikaadakeemia tudengilt
Koht: TangoBrücke
Lange Brücke 1, 37574 Einbeck
Info: www.tangobruেকে.de
- **Kuni 08.02.2009 — Wiefelstede**
Fotonäitus: Günther Hahn—
Streifzüge durch Naturparadiese in Estland
Koht: Heimatmuseum Wiefelstede
Hauptstr. 11, 26215 Wiefelstede
Info: www.Heimatmuseum-wiefelstede.de
- **7.–8. veebruaril 2009 — Hamburg Rahvatantsu workshop**
Mari Tompi juhendamisel
Info: HEA selts
hea-selts@eesti.de
laura.balzer@hotmail.de
vt üleskutset ülal
- **19. veebruaril 2009 — Einbeck Eesti Improvisatsioonid — eesti jazz'i eliit**
Algus: kell 20.00
UMA — Aleksei Saks (trompet) ja Robert Jürjendal (kitarr), Duo Ain Agan (kitarr) ja Maian Kärmas (vokaal) Raivo Tafenau (sksofon) ja Kristjan Randalu (klaver)
Koht: TangoBrücke
Lange Brücke 1, Einbeck

LAPSESUU EI VALETA...

- Ma pean pidevalt oma tuba koristama. Hoolimata sellest, et ma lapsena sündisin ja mitte orjana.
- Kui mehel lapsed on, siis on tal ka naine kaelas.
- Minu ema on väga ilus. On kohe näha, et ta kunagi noor oli.
- Kui meil isa ei oleks, peaksime kõik toiduülejäägid ära viskama.
- Banaani ma ei saanud süüa, sest ema oli selle liiga kõvasti kinni pannud.
- Kõige parema meelega söön ma riisipudingit õunakompostiga.
- Mida vanemaks inimene saab, seda kallimaks lähevad ta hambad.
- Kui vanaemal hammas valutab, paneb ta hambad lihtsalt klaasi.
- Suleliste hulka kuuluvad kõik sulgedega elusolendid — kanad, haned, pardid, linnud ja indiaanlased.

ÜLESKUTSE

TULE AGA TANTSI...

Alustame seda aastat uue inertsia ja uue hooga!

Nii minul kui mõnelgi teisel on väga meeldivad ja lõbusad mälestused rahvatantsus kaasalöömisest erinevatel eestlaste üritustel, viimati Hamburgi Eesti Kooli jõulupeol.

Seega üritame Hamburgis 7. ja 8. veebruaril koostöös Mari Tompiga Belgiast (ESTO 2009 rahvatantsujuht), Meljoga Berliinist ja HH Eesti Kooliga rahvatantsu „talgud“ korraldada.

Üritusel on peale tantsude õppimise ja lõbusa koosolemise veel üks tagamõte: paar tantsu nii selgeks saada, et võiksime ESTO 2009 rahvapeol teiste hulgas kaasa tantsida — sundust muidugi ei ole. Arvata võib, et enne ESTOt peaksime veel mõne korra kokku saama ja tantsu harjutama. Mari lubas õppimiseks ka DVD välja anda.

Eelnevad tantsuoskused on kindlasti abiks, aga see pole kursusel osalemise eelduseks.

Täpsemate plaanide tegemiseks oleks vajalik teada, kui paljudel teist on huvi, võimalust ja tahtmist kaasa lüüa.

Palun teatada oma ja/või lapse/elukaaslase osavõtusest hiljemalt 1. veebruariks. Mida varem, seda parem või kes ees, see „sees“.

Praegune plaan on selline:

Laupäeva hommikul HH Eesti Kooli raames (koolivälised lapsed on muidugi ka teretunud) proovid lastega, täiskasvanutega alustaks laupäeva pärastlõunal ja jätkaks pühapäeval.

Esialgne plaan võib veel muutuda olenevalt osavõtjate arvust ja ruumilistest tingimustest. Lähem info järgneb, kui teame osavõtjate arvu.

Registreerimisi võtab vastu:
Laura Balzer, tel. 040-630 8458
laura_balzer@hotmail.de

Juubilarid!

*Olgu ilus see aasta,
mis ootab sind ees.
Palju õnne sulle soovin
kuldsele eluteel!*

Jaanuar
pr Helju Jürimaa
pr Linda-Reet Seja-Kallas
hr Nikolai Kurg
hr Richo Zieminski

Veebruar
hr Helmut Kibovits
hr Johannes Muutra

Õnne juubilaridele hällipäevaks!

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis
ja Eesti Rada

Eesti Raja toimetus tänab annetajaid
Ernst-Theodor Jürgens
Heido Karge

Hamburgi RK teade

Tähistame Eesti Vabariigi aastapäeva

Hamburgi Eesti Rahvuskoondis tähistab 15. veebruaril 2009 Nikolai koguduse majas Eesti Vabariigi aastapäeva.

Meie väga austatud pastor Hasselblatt pühitseb viimast korda jumalateenistust meie kogudusega. Ta lahkub omal soovil kõrge vanuse tõttu. Me täname teda südamest ja soovime talle tervist ja jõudu!

Pärast jumalateenistust toimub pidulik koosviibimine.

Edda Schneider
Gina Bauer

EELTEADE

25.05– 29.05.2009 Senioride puhkepäevad 55+

Bonn-Bad Godesberg
Haus Annaberg

Info: Maie Kisis-Vainumäe
e-mail:
maie.kisis@t-online.de

Kutsed saadetakse õigeaegselt laiali!

Lapitehnika on pikkade traditsioonidega käsitööliik, mida esialgu tehti praktilistel kaalutlustel — et ära kasutada õmblemisest ülejäänud riidetükke ja ribasid. Tänapäeval on lapitööd nii praktilise kui ka esteetilise väärtusega. Lapidest saab teha toredaid ja unikaalseid esemeid.

Telli soovitud värvilahendusega ja mõõtmetega tekk kas koju või kingituseks!

Orienteeruv hind 400 kr/m²

Kontakt: Karin Aanja,
tel: (+372) 53 929 684, e-mail: karin.aanja@mail.ee

Pilte tehtud töödest saab näha aadressil
www.zone.ee/lapitekk

Mälestame kurbuses

Salme Tillmanns'i sünd. Tanni

* 22.11.1918 Kambja, Tartumaa
† 24.12.2008 Solingen, Saksamaa

Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis
Eesti Rada

Täpsustusi, kommentaare, ettepanekuid, kaastöid, kuulutusi ja teateid ootame aadressile EestiRada@yahoo.de

Tähtaeg: iga paaritu kuu 10. kuupäevaks

Viimane veerg

• Hoolimata eestlaste kehvast majandus seisust ja üldisest kokkuhoiust külastas lõppenud aastal Eesti teatreid rekordarv inimesi. 2008. aastal müüs rahvuskooper Estonia etendustele ja kontsertidele pileteid kokku 26 miljoni krooni eest, mis on 37% enam, kui 2007. aastal. Estonias anti 2008. aasta jooksul 387 etendust ja kontserti, mida vaatas ligi 140 000 külastajat, teatas rahvuskooper. 2008. aasta populaarsemad etendused olid ooperitest „Rigoletto“ ja „Tosca“, ballettidest „Lumivalgeke ja 7 põialpoissi“ ning „Luikede järv“ ja muusikal „Minu veetlev leedi“. Viimase 20 aasta publikurekordi püstitas ka Vanemuine. Teater andis lõppenud 2008. aastal 466 etendust ja kontserti, mis kokku kogusid 198 180 külastust. Olulist osa külastatavuse kasvus etendas kindlasti teatri väga töörohke suvi, kui publiku ette jõudsid muusikal „Sugar ehk džässis ainult tüdrukud“, draama „Vihurimäe“ ning rokkooper „Ruja“. 2009. aastaks prognoosib Vanemuine külastatavuseks umbes 165 000.

• Ameerika Ühendriikide mainekas kergejõustikuajakiri Track and Field paigutas Gerd Kanteri aasta meeskergejõustiklase valimisel 128 punktiga 7. positsioonile. Aasta kergejõustiklaseks sai 380 punktiga oodatult Jamaica sprinter Usain Bolt, kes lõppeval aastal võitis kolm olümpiakulda koos maailmarekordiga, kirjutas sport.err.ee. 1979. aastal sündinud Gerd Kanteri lõppenud aasta suurim saavutus oli olümpiavõit kettaheites. 8. detsembril 2008 anti Gerd Kanterile üle Eesti Olümpiakomitee teenetemärk. 26. detsembril autasustati Estonia kontsertsaalis 2008. aasta Eesti parimaid sportlasi, kelleks kuulutati Gerd Kanter ja tennisist Kaia Kanepi.

• Alates 1991. aastast on Eesti Post välja lasknud ligikaudu pooltuhat marki. Kirjamargikunstnikena on selle aja jooksul tööd teinud umbes 50 kunstnikku ning nende töö on pärvinud ka rahvusvahelist tunnustust. Kirjamark on väikseim, aga suurima trükiarvuga kunstiteos. Eesti kirjamärke ilmub arhitektuurist ja ajaloost, kunstnikest ja kirjanikest, sportlastest ja poliitikutest, juubeliteks ja jõuludeks.

• 9. jaanuaril esietendus Vene Teatri väikses saalis Mai Murdmaa uuslavastus, tantsudraama „Surmatants“, kus peaosalist tantsib rahvuskooper Estonia kauaaegne primabaleriin Kaie Kõrb. Lavastuses teeb kaasa ka Kaie Kõrbi abikaasa, rahvuskooper Estonia endine esitantsija Viesturs Jansons. Kaie Kõrb, kes on sündinud 1961. aastal, lõpetas oma 25 aastat kestnud primabaleriini karjääri 2005. aastal. 7. novembril 2007 tulid ilmale tema ja Viesturs Jansonsi kaksikpojad.

• Enam kui kaks aastat kestnud otsustamise järel on kultuuri- ja turismiobjektidele mõeldud eurorahast suurima summa, 500 miljoni krooni saamise lootus Eesti Rahva Muuseumi (ERM) uuel hoonel. Rohkem kui kaks aastat tagasi esitas toonane regionaalminister Jaan Õunapuu valitsusele nimekirja, kes võiks saada osa Eesti kultuuri- ja turismiobjektidele mõeldud ligi 800 miljoni krooni suurusest Euroopa Liidu toetusrahast. 500 miljoni krooni saajana on nähtud ERMi, et see saaks Raadile praegusele tühermaale ehitada oma uue hoone. Kokku läheks uus rahvamuseumi hoone maksma umbes 1,4 miljardit krooni.